

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ**

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Δραγατσάνιου 8
Ταχ. Κώδικας: 10559 – Αθήνα
Πληροφορίες: Σταυρούλα Σπυροπούλου
Τηλέφωνο : 2144055230
e-mail: tmima.nomothetikou@minscfa.gov.gr
s.spyropoulou@minscfa.gov.gr

ΠΡΟΣ

Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου-Τμήμα Ερωτήσεων και Αιτήσεων
Καταθέσεως Εγγράφων

Κοιν.:

Πολιτική Γραμματεία
Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και
Οικογένειας

ΘΕΜΑ: Έλλειψη δημόσιων υποδομών μακροχρόνιας φροντίδας και ανεπαρκής εποπτεία των ΜΦΗ

ΣΧΕΤ: Η υπ' αριθμ.1663/04.12.2025 Ερώτηση

Σε απάντηση της ως άνω σχετικής Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή, σας γνωρίζουμε κατ' αρχήν ότι οι Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΜΦΗ) έχουν ως πρωταρχικό σκοπό τη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης, την προστασία και την ολοκληρωμένη υποστήριξη των ηλικιωμένων ατόμων. Παρέχουν διαμονή μόνιμου ή προσωρινού χαρακτήρα, ιατρονοσηλευτική περίθαλψη, υπηρεσίες φυσικοθεραπείας, ψυχοκοινωνική υποστήριξη και οργανωμένα προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης, συμβάλλοντας στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους και διασφαλίζοντας την ενεργό κοινωνική τους ενσωμάτωση.

Οι ΜΦΗ αποτελούν δομές κλειστής κοινωνικής φροντίδας ηλικιωμένων, αυτοεξυπηρετούμενων και μη, και λειτουργούν με τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (όταν ιδρύονται από φιλανθρωπικά σωματεία, την Εκκλησία κ.λπ.) ή κερδοσκοπικού χαρακτήρα (όταν ιδρύονται από ιδιώτες). Μικρός αριθμός Μονάδων λειτουργεί από τους ΟΤΑ α' βαθμού. Το κανονιστικό πλαίσιο για τη λειτουργία τους περιγράφεται στην υπό στοιχεία Π1γ/οικ. 81551/2007 υπουργική απόφαση (Β'1136). Για τη νόμιμη λειτουργία ΜΦΗ απαιτείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, η οποία εκδίδεται από τις κατά τόπους αρμόδιες περιφέρειες.

Οι διατάξεις του ν. 2345/1995 (Α'213), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 67 του ν. 4921/2022 (Α'75) και τελικά διαμορφώθηκαν με το άρθρο 100 του ν. 5041/2023 (Α' 87), καθορίζουν το πλαίσιο για την ίδρυση και λειτουργία των παραπάνω δομών, καθώς και τη συνεχή παρακολούθηση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους περιθαλπόμενους. Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν.

2345/1995, όπως τροποποιήθηκε και τελικώς διαμορφώθηκε με το άρθρο 100 του ν. 5041/2023 (Α'87), οι Περιφέρειες της χώρας ασκούν επίβλεψη και συνεχή παρακολούθηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς την ποιότητα και την επάρκεια αυτών, μέσω του θεσμού του Κοινωνικού Συμβούλου.

Αναλυτικότερα, όπως ορίζουν οι σχετικές διατάξεις: «Ο κοινωνικός σύμβουλος ασκεί επίβλεψη και συνεχή παρακολούθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τους Φορείς ως προς την ποιότητα και την επάρκεια αυτών, καθώς και ως προς την τήρηση των ειδικότερων υποχρεώσεων των ως άνω Φορέων που πηγάζουν από την κείμενη νομοθεσία. Ο κοινωνικός σύμβουλος πραγματοποιεί αυτοψίες στους χώρους των Φορέων που υπάγονται στον έλεγχό του, ανεξάρτητα από το εάν οι εν λόγω Φορείς εποπτεύονται από τις οικείες περιφερειακές ενότητες ή υπάγονται στον έλεγχό του βάσει του π.δ. 99/2017 (Α' 141), κατ' ελάχιστο μία φορά το εξάμηνο, συντάσσοντας ακολούθως σχετική έκθεση αξιολόγησης για την οργάνωση και λειτουργία κάθε φορέα και για την εν γένει ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, προβαίνοντας σε συστάσεις και υποδεικνύοντας συγκεκριμένες ενέργειες και λήψη μέτρων, όπου απαιτείται. Αν κρίνεται σκόπιμο, οι αυτοψίες γίνονται συχνότερα και όσες φορές απαιτείται για την άμεση επαφή και παρακολούθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τον Φορέα».

Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, ο Κοινωνικός Σύμβουλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα αρχεία των Φορέων τους οποίους επιβλέπει, καθώς και στους φακέλους των ωφελούμενων φυσικών προσώπων. Οι ελεγχόμενοι Φορείς υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις συστάσεις του Κοινωνικού Συμβούλου και να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα συμμόρφωσης προς τις υποδείξεις των εκθέσεων αξιολόγησης. Η συμμόρφωση ή μη των Φορέων λαμβάνεται υπόψη κατά τις διαδικασίες αδειοδότησης, πιστοποίησης, καθώς και επιχορήγησής τους από πιστώσεις του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

Τουλάχιστον μία φορά το εξάμηνο, προβλέπεται η διενέργεια πρόσθετης αυτοψίας στους Φορείς από κλιμάκιο δύο (2) τουλάχιστον αρμοδίων προς τούτο υπαλλήλων γειτονικής Περιφερειακής Ενότητας, μεταξύ των οποίων και ο Κοινωνικός Σύμβουλος. Η πρόσθετη αυτοψία σκοπό έχει να ελεγχθεί η ποιότητα και επάρκεια των παρεχόμενων από τον Φορέα υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα για τον έλεγχο και από τις υπηρεσίες της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

Η Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, δύναται να αιτηθεί προς την οικεία Περιφέρεια τη διενέργεια έκτακτων αυτοψιών, σύμφωνα με τις άνω διατάξεις.

Οι τροποποιήσεις που εισήχθησαν στις διατάξεις του ν.2345/1995, αυστηροποίησαν την ισχύουσα νομοθεσία και, ειδικότερα το άρθρο 2 του νόμου αυτού αναφορικά με τις επιβαλλόμενες κυρώσεις, ως ακολούθως και σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 2345/1995, η οποία αφορά την περίπτωση δομών που λειτουργούν χωρίς την απαιτούμενη αδειοδότηση: «Αν

διαπιστωθεί λειτουργία Μονάδας, χωρίς την προβλεπόμενη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, εκδίδεται απόφαση διακοπής της λειτουργίας της από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, που εκτελείται αμελλητί από την οικεία αστυνομική αρχή. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την απόφαση διακοπής της λειτουργίας, οι υπεύθυνοι τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους. Στον φορέα ή ιδιώτη που ασκεί τις δραστηριότητες της παρ. 1 του άρθρου 1 χωρίς άδεια, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, που εισπράττεται κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων».

Επιπλέον, στις παραγράφους 4 και 5 του προαναφερθέντος άρθρου, εν σχέσει προς την παραβίαση των καθορισμένων προδιαγραφών λειτουργίας, θεσπίζεται ότι:

Εάν διαπιστωθεί λειτουργία Φορέα ή Μονάδας κατά παράβαση των κανόνων που διέπουν τη λειτουργία τους, κατά περίπτωση, καθώς και των προϋποθέσεων, με βάση τις οποίες τους έχει χορηγηθεί η σχετική άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, τάσσεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη προθεσμία για συμμόρφωση εντός τριών (3) μηνών από τη διαπίστωση της παράβασης και παράλληλα επιβάλλεται, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης, πρόστιμο ύψους πεντακοσίων (500) έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, εισπραττόμενο κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Αν η ανωτέρω προθεσμία συμμόρφωσης παρέλθει άπρακτη ή αν, μετά τη συμμόρφωση, διαπιστωθεί η ίδια παράβαση εντός τριών (3) ετών από την αρχικώς διαπιστωθείσα, επιβάλλεται νέο πρόστιμο, διπλάσιο του αρχικώς επιβληθέντος, εισπραττόμενο κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

Αν από τις διαπιστούμενες σύμφωνα με την παρ. 4 παραβάσεις προκύπτει ότι δεν εξασφαλίζεται ανεκτό επίπεδο περίθαλψης και μεταχείρισης των ωφελούμενων είναι δυνατόν, πλέον της επιβολής προστίμου, να αποφασίζεται η διακοπή της λειτουργίας της Μονάδας με την ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας της και παράλληλα παραπέμπονται τα σχετικά στοιχεία στον αρμόδιο εισαγγελέα για την εξέταση των ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των υπευθύνων. Την ανακλητική απόφαση του προηγούμενου εδαφίου δύναται να εκδίδει και το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων», νυν Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

Περαιτέρω, η παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 2345/1995, όπως έχει τροποποιηθεί και διαμορφωθεί με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 5063/2023 (Α'184), προβλέπει ρυθμίσεις που αφορούν τη διοίκηση Μονάδων που λειτουργούν από Φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα εφαρμοζόμενες σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις κατά τις οποίες τίθεται σε κίνδυνο η υγεία των φιλοξενουμένων. Αναλυτικότερα:

Όταν οι διαπιστώσεις των παρ. 4 και 5 αφορούν σε προνοιακές Μονάδες που λειτουργούν Φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που υπάγονται στον ιδιωτικό τομέα, και σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, ιδίως άμεσου κινδύνου για τη σωματική ή την ψυχική υγεία των ωφελούμενων του

Φορέα, η Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας δύναται με απόφασή της να αντικαθιστά προσωρινώς τα όργανα της διοίκησης του Φορέα, τάσσοντας στην προσωρινή Διοίκηση συγκεκριμένα καθήκοντα και προθεσμία για την κίνηση της καταστατικής διαδικασίας για ανάδειξη νέας διοίκησης του Φορέα, ικανής να εξασφαλίσει την εύρυθμη και σύννομη λειτουργία της Μονάδας που διαχειρίζεται το μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο. Η προθεσμία για την εκλογή της νέας διοίκησης δεν δύναται να υπερβαίνει το ένα (1) έτος από τον ορισμό της προσωρινής διοίκησης.

Εάν η προθεσμία που έχει ταχθεί στην προσωρινή διοίκηση με την απόφαση του πρώτου εδαφίου λήξει, χωρίς να έχει καταστεί δυνατή η ανάδειξη νέας διοίκησης που να εξασφαλίζει την εύρυθμη και σύννομη λειτουργία των προνοιακών Μονάδων και εφόσον η ορισθείσα προσωρινή διοίκηση έχει επιτύχει τη διασφάλιση επαρκούς επιπέδου περίθαλψης και μεταχείρισης των ωφελούμενων, η προθεσμία που έχει ταχθεί παρατείνεται για ίσο χρονικό διάστημα. Αντίστοιχα, παρατείνεται και η θητεία της ορισθείσας προσωρινής διοίκησης.

Η συνδρομή των προϋποθέσεων του τρίτου εδαφίου διαπιστώνεται με απόφαση της Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Στις περιπτώσεις των Φορέων ιδιωτικού τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπου συντρέχουν οι διαπιστώσεις των παρ. 4 και 5 ή όταν διαπιστώνεται σοβαρή παραβίαση των διατάξεων του καταστατικού τους, καθώς και σε περίπτωση λήξης της θητείας της προσωρινής διοίκησης ή της τυχόν παράτασής της, κατά τα οριζόμενα στην περ. α, εφόσον κατά τον χρόνο αυτόν εκτιμάται αιτιολογημένα ότι δεν είναι δυνατή η ανάδειξη νέας διοίκησης που να εξασφαλίζει την εύρυθμη και σύννομη λειτουργία των προνοιακών Μονάδων, το κατά τόπον αρμόδιο Πρωτοδικείο της έδρας του Φορέα, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε θεμελιώνει έννομο συμφέρον ή της Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, διορίζει ως προσωρινή διοίκηση του Φορέα νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, το οποίο επιδιώκει παρεμφερείς σκοπούς, και τάσσει στην προσωρινή διοίκηση συγκεκριμένα διαχειριστικά καθήκοντα, ιδίως τη διοίκηση των Μονάδων που λειτουργεί ο Φορέας για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Με την ίδια απόφαση και για το ίδιο διάστημα το Δικαστήριο δύναται να αφαιρέσει από τον Φορέα την άσκηση της επιμέλειας των προσώπων που του έχει ανατεθεί και φιλοξενούνται στις Μονάδες που λειτουργεί προς διασφάλιση του συμφέροντος των ωφελούμενων προσώπων.

Στις περ. α) και β), η Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας δύναται να διορίζει Κυβερνητικό Επίτροπο, έναν υπάλληλο του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, προϊστάμενο Διεύθυνσης με τον αναπληρωτή του, ο οποίος συμμετέχει στις συνεδριάσεις του εκτελεστικού οργάνου, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Αν από τότε που εκδόθηκε η δικαστική απόφαση της περ. β), μεταβλήθηκαν οι συνθήκες, το δικαστήριο δύναται, ύστερα από αίτηση όποιου θεμελιώνει έννομο

συμφέρον, να μεταρρυθμίσει την απόφασή του, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες συνθήκες, ανακαλώντας ή μεταρρυθμίζοντας την απόφασή του, σύμφωνα με το συμφέρον των ωφελούμενων προσώπων.

Εφόσον μοναδικός ή κύριος καταστατικός σκοπός του Φορέα είναι η παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και έχει επιβληθεί ανάκληση των αδειών του, η Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, δύναται να προσφύγει στο κατά το άρθρο 825 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αρμόδιο δικαστήριο, με αίτημα τη λύση του Φορέα, τη θέση του σε εκκαθάριση και τη διάθεση της περιουσίας του για σκοπούς παρεμφερείς με τους καταστατικούς σκοπούς του Φορέα.

Επιπλέον, οι ΜΦΗ αποτελούν μέρος των φορέων του άρθρου 54 του ν.4837/2021 (Α'178), όπως αυτό τροποποιήθηκε και διαμορφώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 65 του ν.4921/2022 (Α'75), με το οποίο εισήχθη η ενίσχυση των υποχρεώσεων των φορέων κοινωνικής πρόνοιας που παρέχουν υπηρεσίες σε ενήλικα άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένους και χρονίως πάσχοντες, με σκοπό την πρόληψη περιστατικών κακοποίησης μέσα από την αναλογική εφαρμογή των άρθρων 4, 5, 6, 7, 8, 10 και 11 του ν.4837/2021. Στο πλαίσιο αυτό εφαρμόζονται τα ακόλουθα μέτρα:

α) η υποχρέωση αναφοράς στις αρμόδιες αρχές κάθε περιστατικού κακοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4837/2021,

β) η υποχρέωση ορισμού Υπεύθυνου Προστασίας Ωφελούμενων του άρθρου 5 του ν. 4837/2021,

γ) η θέσπιση κωλυμάτων απασχόλησης προσωπικού σε φορείς δημοσίου ή ιδιωτικού φορέα ατόμων που έχουν καταδικαστεί αμετάκλητα για τα κάτωθι εγκλήματα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7 και 8 του ν. 4837/2021:

1) εγκλήματα που προβλέπονται στο 19ο κεφάλαιο του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα και τα εγκλήματα σχετικά με την οικογένεια των άρθρων 360 και 360Α του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95),

2) εγκλήματα του ν. 3500/2006 (Α' 232) για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας

3) εμπορία ανθρώπων σύμφωνα με το άρθρο 323Α του Ποινικού Κώδικα(ν.4619/2019, Α' 95) και τον ν. 4251/2014 (Α' 80),

4) διακίνηση ναρκωτικών σύμφωνα με τον ν. 4139/2013 (Α' 74),

5) τα εγκλήματα των άρθρων 187, 187Α, 187Β, 299, 306, 308 έως 312 και 324 του Ποινικού Κώδικα.

6) τα εγκλήματα των άρθρων 300 (ανθρωποκτονία κατ' απαίτηση) και 301 (συμμετοχή σε αυτοκτονία) του Ποινικού Κώδικα (ν.4619/2019, Α'95).

Τέλος, η Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας δύναται να αιτηθεί ανά πάσα στιγμή τη διενέργεια ελέγχου, επιθεώρησης ή έρευνας Φορέα από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας. Το αίτημα του προηγούμενου εδαφίου συνεκτιμάται από τον Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, κατ'

εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 100 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

Ειδικότερα σχετικά με την οικονομική ενίσχυση της μακροχρόνιας φροντίδας, σας γνωρίζουμε ότι δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 21 του ν.4549/2018 (Α' 105), όπως τροποποιήθηκε και διαμορφώθηκε με το άρθρο 65 του ν.4931/2022 (Α' 94) και της υπ' αριθμ. 91778/4-10-2022 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 5186), με πιστώσεις του προϋπολογισμού εξόδων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας καλύπτονται τα ημερήσια τροφεία για παροχή υπηρεσιών κλειστής κοινωνικής φροντίδας προς άτομα με αναπηρία, χρονίως πάσχοντες και ηλικιωμένους, από συμβεβλημένους φορείς με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.

Το ημερήσιο τροφείο ανέρχεται στα 34,63 € και για το έτος 2024 καλύφθηκαν τροφεία για περίπου 3.300 ωφελούμενους. Για το τρέχον έτος οι εγγεγραμμένες πιστώσεις για τη χρηματοδότηση του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. αυξήθηκαν από 90.000.000,00 € (για το έτος 2025) σε 95.000.000,00 €.

Το ερώτημα, σχετικά με τη στελέχωση των ελεγκτικών μηχανισμών των Περιφερειών, εμπίπτει στην αρμοδιότητα του συνερωτώμενου Υπουργείου Εσωτερικών.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΟΜΝΑ ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ